

ПРОТОКОЛ № 31

засідання Національної комісії з питань Червоної книги України

24 березня 2025 р.

м. Київ

У зв'язку з продовженням у країні воєнного стану, засідання Комісії відбулося в режимі «онлайн».

На розгляд Національної комісії з питань Червоної книги України надійшли клопотання про надання дозволів на добування (збирання) видів тварин, занесених до Червоної книги України.

1. Клопотання Природного заповідника "Єланецький степ" від 17.02.2025 № 11/11-04/569-25 щодо отримання дозволу на відлови живоловками (без вилучення з природи) та збір зразків шерсті (20-30 волосків з фолікулами) 20 особин мишівки Нордмана (*Sicista lorigera*), 5 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*), 5 особин кутори малої (*Neomys anomalus*) з метою продовження моніторингу стану популяцій та поширення рідкісних видів ссавців в заповіднику на територіях: Миколаївська обл., Вознесенський район, Єланецька територіальна громада, Природний заповідник "Єланецький степ", Єланецьке ПНДВ; Миколаївська обл., Миколаївський район, Новоодеська громада, Природний заповідник "Єланецький степ", Михайлівське ПНДВ. Строки добування: травень 2025 р. – жовтень 2026 р.

Членам національної комісії було надано супроводжуючу клопотання документацію, протокол засідань Секції з питань охорони тваринного світу Національної комісії з питань Червоної книги України (№1 від 4 березня 2025 р.) та експертний висновок.

2. Клопотання Національного природного парку "Бузький Гард" (Миколаївська обл.) від 17.02.2025 р. № 79 про надання дозволів на: 1) збирання в гербарій частин рослин мерингії бузької (*Moehringia huranica*) загальною кількістю 31 зразок для дослідження морфологічної різноманітності в популяціях цього виду; 2) збирання молодих зелених листків мерингії бузької (*Moehringia huranica*) загальною кількістю 48 листків (по два листки з 24 окремих рослин) для екстракції ДНК з метою вивчення генетичної різноманітності в популяціях цього виду. Місця збирання розташовані в межах Національного природного парку "Бузький Гард" на території Вознесенського району Миколаївської області: 1) Правий берег р. Південний Буг нижче с. Богданівка (Богданівська ОТГ), правий схил балки Лідина. 2) Лівий берег р. Південний Буг нижче м. Південноукраїнськ (Південноукраїнська ОТГ). 3) Каньйони річок Мертвовод та Арбузинка в околицях с.с. Актове, Петропавлівка і Трикрати

(Олександрівська ОТГ). Запланований час збирання: березень 2025 р. – вересень 2026 р.

Членам національної комісії було надано супроводжуючу клопотання документацію, протокол засідань Секції з питань охорони рослинного світу Національної комісії з питань Червоної книги України (№1 від 12 березня 2025 р.).

ПРИСУТНІ 27 членів Національної комісії з питань Червоної книги України: Кошечко В.Г., Афанасьєв С.О., Аністратенко В.В., Бабко Р.В., Гайова В.П., Гапоненко М.Б., Гелюта В.П., Давидов Д.А., Дідух Я.П., Добровольська О.І., Домошлянець В.Г., Кагало О.О., Козиненко І.І., Коломійчук В.П., Корнєєв В.О., Костюшин В.А., Кошелєв О.В., Лукашов Д.В., Межжерін С.В., Мельник В.І., Мосякін С.Л., Некрасова О.Д., Орлов О.О., Парчук Г.В., Садогурська С. С., Харченко В.О., Ходосовцев О.Є.

Головуючий: перший заступник голови Національної комісії з питань Червоної книги України, віце-президент НАН України академік НАН України Кошечко В.Г.

Секретар: д.б.н., пр. н. с. Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України Бабко Р.В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Розгляд клопотання Природного заповідника "Єланецький степ" від 17.02.2025 № 11/11-04/569-25 щодо отримання дозволу на відлови живоловками (без вилучення з природи) та збір зразків шерсті (20-30 волосків з фолікулами) 20 особин мишівки Нордмана (*Sicista lorigera*), 5 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*), 5 особин кутори малої (*Neomys anomalus*) з метою продовження моніторингу стану популяцій та поширення рідкісних видів ссавців в заповіднику на територіях: Миколаївська обл., Вознесенський район, Єланецька територіальна громада, Природний заповідник "Єланецький степ", Єланецьке ПНДВ; Миколаївська обл., Миколаївський район, Новоодеська громада, Природний заповідник "Єланецький степ", Михайлівське ПНДВ. Строки добування: травень 2025 р. – жовтень 2026 р.

2. Розгляд клопотання Національного природного парку "Бузький Гард" (Миколаївська обл.) від 17.02.2025 р. № 79 про надання дозволів на: 1) збирання в гербарій частин рослин мерингії бузької (*Moehringia huranica*) загальною кількістю 31 зразок для дослідження морфологічної різноманітності в популяціях цього виду; 2) збирання молодих зелених листків мерингії бузької (*Moehringia huranica*) загальною кількістю 48 листків (по два листки з 24 окремих рослин) для екстракції ДНК з метою вивчення генетичної різноманітності в популяціях цього виду. Місця збирання розташовані в межах Національного природного парку "Бузький

Гард" на території Вознесенського району Миколаївської області: 1) Правий берег р. Південний Буг нижче с. Богданівка (Богданівська ОТГ), правий схил балки Лідина. 2) Лівий берег р. Південний Буг нижче м. Південноукраїнськ (Південноукраїнська ОТГ). 3) Каньйони річок Мертвовод та Арбузинка в околицях с.с. Актове, Петропавлівка і Трикрати (Олександрівська ОТГ). Запланований час збирання: березень 2025 р. – вересень 2026 р.

СЛУХАЛИ:

1. Клопотання Природного заповідника "Єланецький степ" від 17.02.2025 № 11/11-04/569-25 щодо отримання дозволу на відлови живоловками (без вилучення з природи) та збір зразків шерсті (20-30 волосків з фолікулами) 20 особин мишівки Нордмана (*Sicista lorigera*), 5 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*), 5 особин кутори малої (*Neomys anomalus*) з метою продовження моніторингу стану популяцій та поширення рідкісних видів ссавців в заповіднику на територіях: Миколаївська обл., Вознесенський район, Єланецька територіальна громада, Природний заповідник "Єланецький степ", Єланецьке ПНДВ; Миколаївська обл., Миколаївський район, Новоодеська громада, Природний заповідник "Єланецький степ", Михайлівське ПНДВ. Строки добування: травень 2025 р. – жовтень 2026 р.

Експерт: завідувач Відділу еволюційно-генетичних основ систематики Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, д. б. н., проф. С.В. Межжерін.

У ДИСКУСІЇ ВИСТУПИЛИ: Костюшин В.А. запропонував, враховуючи актуальність моніторингу стану популяцій у межах території заповідника, підтримати надання ПЗ "Єланецький степ" дозволу на відлови живоловками (без вилучення з природи) та збір зразків шерсті (20-30 волосків з фолікулами) 20 особин мишівки Нордмана (*Sicista lorigera*), 5 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*) та 5 особин кутори малої (*Neomys anomalus*) на зазначених територіях.

Усіма членами комісії одностайно була підтримана пропозиція щодо надання дозволу Природному заповіднику "Єланецький степ" на відлови живоловками (без вилучення з природи) та збір зразків шерсті (20-30 волосків з фолікулами) 20 особин мишівки Нордмана (*Sicista lorigera*), 5 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*) та 5 особин кутори малої (*Neomys anomalus*) на зазначених територіях.

Також одностайно підтримана рекомендація експерта здійснювати відлови у другій половині літа і восени – після завершення сезону розмноження.

2. Клопотання Національного природного парку "Бузький Гард" (Миколаївська обл.) від 17.02.2025 р. № 79 про надання дозволів на: 1)

збирання в гербарій частин рослин мерингії бузької (*Moehringia hypanica*) загальною кількістю 31 зразок для дослідження морфологічної різноманітності в популяціях цього виду; 2) збирання молодих зелених листків мерингії бузької (*Moehringia hypanica*) загальною кількістю 48 листків (по два листки з 24 окремих рослин) для екстракції ДНК з метою вивчення генетичної різноманітності в популяціях цього виду. Місця збирання розташовані в межах Національного природного парку "Бузький Гард" на території Вознесенського району Миколаївської області: 1) Правий берег р. Південний Буг нижче с. Богданівка (Богданівська ОТГ), правий схил балки Лідина. 2) Лівий берег р. Південний Буг нижче м. Південноукраїнськ (Південноукраїнська ОТГ). 3) Каньйони річок Мертвовод та Арбузинка в околицях с.с. Актове, Петропавлівка і Трикрати (Олександрівська ОТГ). Запланований час збирання: березень 2025 р. – вересень 2026 р.

У ДИСКУСІЇ ВИСТУПИЛИ: Мосякін Сергій Леонідович запропонував підтримати надання НПП "Бузький Гард" дозволу на збирання в гербарій частин рослин мерингії бузької (*Moehringia hypanica*) загальною кількістю 31 зразок та збирання молодих зелених листків мерингії бузької (*Moehringia hypanica*) загальною кількістю 48 листків (по два листки з 24 окремих рослин) на ділянках, розташованих в межах НПП "Бузький Гард".

Усіма членами комісії була підтримана пропозиція щодо надання НПП "Бузький Гард" дозволу на збирання в гербарій частин рослин мерингії бузької (*Moehringia hypanica*) загальною кількістю 31 зразок та збирання молодих зелених листків мерингії бузької (*Moehringia hypanica*) загальною кількістю 48 листків (по два листки з 24 окремих рослин) на зазначених ділянках, розташованих в межах НПП "Бузький Гард".

Також одностайно підтримана рекомендація Секції з питань охорони рослинного світу Національної комісії з питань Червоної книги України здійснювати збирання частин рослин мерингії бузької в період з 17 травня 2025 р. до 30 вересня 2026 р. Під час збору зразків за можливості використовувати одночасно гербаризацію частин рослин мерингії бузької та збір молодих листків для екстракції ДНК. Найбільшу кількість зразків та молодих листків відібрати в каньйонах річок Мертвовод та Арбузинка із мінімальним вилученням зразків в долині р. Південний Буг.

ВИРІШИЛИ:

1. Підтримати клопотання Природного заповідника "Єланецький степ" від 17.02.2025 № 11/11-04/569-25 про надання дозволу на відлови живоловками (без вилучення з природи) та збір зразків шерсті (20-30 волосків з фолікулами) 20 особин мишівки Нордмана (*Sicista lorigera*), 5 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*), 5 особин кутори малої (*Neomys anomalus*) з метою продовження моніторингу стану популяцій та поширення рідкісних видів ссавців в заповіднику на територіях:

Миколаївська обл., Вознесенський район, Єланецька територіальна громада, Природний заповідник "Єланецький степ", Єланецьке ПНДВ; Миколаївська обл., Миколаївський район, Новоодеська громада, Природний заповідник "Єланецький степ", Михайлівське ПНДВ.

Рекомендувати проводити відлови у другій половині літа і восени 2025 - 2026 р.р.

Рішення ухвалене одноголосно.

2. Підтримати клопотання Національного природного парку "Бузький Гард" (Миколаївська обл.) від 17.02.2025 р. № 79 про надання дозволів на: 1) збирання в гербарій частин рослин мерингії бузької (*Moehringia huranica*) загальною кількістю 31 зразок для дослідження морфологічної різноманітності в популяціях цього виду; 2) збирання молодих зелених листків мерингії бузької (*Moehringia huranica*) загальною кількістю 48 листків (по два листки з 24 окремих рослин) для екстракції ДНК з метою вивчення генетичної різноманітності в популяціях цього виду у зазначених місцях збирання в межах Національного природного парку "Бузький Гард": на території Вознесенського району Миколаївської області: 1) Правий берег р. Південний Буг нижче с. Богданівка (Богданівська ОТГ), правий схил балки Лідина. 2) Лівий берег р. Південний Буг нижче м. Південноукраїнськ (Південноукраїнська ОТГ). 3) Каньйони річок Мертвовод та Арбузинка в околицях с.с. Актове, Петропавлівка і Трикрати (Олександрівська ОТГ). 2025 р.

Рекомендувати здійснювати збирання частин рослин мерингії бузької в період з другої половини травня до кінця вересня 2025 та 2026 р.р. Під час збору зразків за можливості використовувати одночасно гербаризацію частин рослин мерингії бузької та збір молодих листків для екстракції ДНК. Найбільшу кількість зразків та молодих листків відібрати в каньйонах річок Мертвовод і Арбузинка, та мінімальним виловленням зразків в долині р. Південний Буг.

Рішення ухвалене одноголосно.

Перший заступник
голови Національної комісії
з питань Червоної книги України
віце-президент НАН України
академік НАН України

В.Г. Кошечко

Відповідальний секретар

Р. В. Бабко